

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : E. DE TAEYE
Vindictivelaan, 24
8400 OOSTENDE

3de jaargang, nr. 2, november 1973

U I T N O D I G I N G

De tweede wintervoordracht grijpt plaats op

DINSDAG 27 november 1973

te 20.30 in de Conferentiezaal van het Stadhuis.

De Heer Marcel VIAENE zal spreken over :

"DE GESCHIEDENIS VAN DE MARKTEN EN FOREN IN ONS LAND"

De Heer Marcel Viaene is zelf foorreiziger en maakt sinds vele jaren een studie over het ontstaan van de markten, kermissen en foren in onze streken. Hij heeft een boek gepubliceerd over de geschiedenis van de Foornijveraarsvereniging en is thans de laatste hand aan het leggen aan zijn rijk gedocumenteerd boek over de voornaamste stedelijke kermissen in België.

De Heer Marcel Viaene, die oorspronkelijk niet uit een familie van kermisgasten stamde, heeft nadat hij enkele jaren op de kermis gewerkt had en huwde met een meisje uit de foormiddens, er onder geleden dat de gewone burger tegenover hen aan discriminatie deed. Het minste dat er ergens in een gemeente gebeurde, kon men horen "het zal wel weer een kermisgast geweest zijn". Hij heeft zich daartegen jarenlang geweerd.

Na in 1936 als gewoon personeelslid begonnen te zijn, had hij in 1943 een eigen schommel (de "bootjes"). Later heeft hij een stand uitgebaat met "bumpers" (electrische biljartspelen), terwijl zijn dochter nog met een kindermolen de kermissen afdoet. In oktober stond zij wederom te Oostende.

In 1945 werd de heer Viaene tot Secretaris van de "Belgische Vereniging van Foornijveraars" verkozen. En in 1954 werd hij Voorzitter van deze Vereniging.

We hopen dat Leden en niet-Leden van onze Vereniging niet zullen nalaten deze belangrijke en unieke spreekbeurt bij te wonen. Het is ten andere een primeur dat Oostende krijgt.

Iedereen is welkom en zoals gewoonlijk is de entree kosteloos.

BELANGRIJKE AANWINST VOOR HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Het Heemkundig Museum "De Plate" heeft een enige verzameling Oostendse maatschappij borden weten aan te kopen. Meer dan 70 prachtige en zeldzame borden waarvan verschillende uit de 19de eeuw zullen in een bijzondere kast tegen het volgend seizoen aan de bezoekers kunnen getoond worden.

"DE PLATE 20"

In november 1974 zal "De Plate" het 20-jarig bestaan van haar stichting vieren. Dit valt juist samen met het "Jaar van de Folklore", dat nationaal zal georganiseerd worden. Na het jaar van de Kastelen en het jaar van de Begijnhoven wordt het dus het jaar van de Folklore.

"De Plate" zal niet nalaten haar leden op tijd en stond van het feestprogramma "De Plate 20" op de hoogte te brengen.

ANTIQUARIAATSNIEUWS

Verleden seizoen stelden we reeds vast hoe de verschillende werkjes uit de folklore-reeks van Ary Sleeks tegen zeer hoge prijzen van de hand gingen. Onlangs hoorden we dat iemand bereid was gevonden om voor de volledige reeks van acht delen 2000 à 2500 Fr te betalen.

Persoonlijk zagen wij in een antiquariaatsboekhandel de "Merkwaardige bladzijden uit de geschiedenis van Oostende" van Valère Foutry.

Wij deden navraag hoeveel dit werk, dat na 1950 nog tegen 15 Fr verkocht werd, thans kost. De prijs was 300 Fr. Hetgene weeral bewijst dat er steeds een grotere belangstelling is voor alles wat lokale geschiedenis en folklore betreft.

JAARLIJKSE VEILING VAN "DE PLATE"

Ter gelegenheid van de jaarlijkse statutaire vergadering in januari a.s. zal opnieuw een kleine veiling van Oostendse voorwerpen, zoals borden, boeken, programma's, e.d. voor de aanwezige leden plaatshebben. We raden de leden nu reeds aan te willen uitkijken of zij iets in de Kring willen zien veilen.

ADRESWIJZIGING VAN DE HOOFDMAN

Hoofdman E. De Taeye is verleden maand verhuist. Zijn nieuw adres is thans : Vindictivelaan, 24, Oostende.

KERNACHTIGE UITDRUKKING

Een rasechte Oostendenaar vertelde in typisch Oostends dat men de kasseien in een gedeelte van de Christinastraat herlegd had en dat "waar vroeger een bult was, nu een pit was en waar vroeger een pit was, nu een bult was !".

ENSOR ET ROTARY

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Rotary in België publiceerde de Rotary Club van Oostende, door de zorgen van de Uitgeverij Erel, een mooi geïllustreerd werk "James Ensor et le Rotary" door Robert Croquez. De inleiding is van Lia Timmermans en in het Nederlands opgesteld.

Het is niet alleen de tekst die velen het boek zullen doen kopen, maar ook de talrijke reproducties en de vele foto's over Oud-Oostende. Een boek dat zeker geen enkele liefhebber van "Oostendiana" wil missen !

OOSTENDSE BROUWERIJEN

Verleden maand stelde Frans Verbanck uit Bredene de vraag welke de Oostendse brouwerijen waren die voor 1914 bestonden. Hij gaf daarbij een lijstje op. Thans zijn we in de mogelijkheid zijn lijst aan te vullen.

Brouwerij Saint-Michel (Serruys ?)	Louisastraat, 2
Brasserie du Centre	Christinastraat, 70A
J. Casteleyn	Wellingtonstraat, 71
E. Derycker ("Le Lion d'Or")	Torhoutsteenweg, 1
Deswaef Frères	Wellingtonstraat, 12
Ch. Dierickx-Vissers	Nieuwpoortsteenweg, 422
Feys Frères	Velodroomstraat, 10
W.Hursel-Bourgoignie	Nieuwpoortsteenweg, 499
G. Jean	Polderstraat, 3
A. Lust	Hospitaalstraat, 24
H. Maryssael	Bredene weg, 18
A. Monteville	Sint-Franciscusstraat, 42
O. & L. Ostyn	Jozef II straat, 7
P. Pottier	Hippodroomstraat, 4
Soc. Coop? De Vuurtoren	Noordweg
E. Staessens	Karel Janssenslaan, 10-12
M. Valcke	Euphrosina Beernaertstraat, 10
P. Vandesande	Sint-Franciscusstraat, 38
P. Vanden berghe	Oudenburgse steenweg, 85
A. & E. Van Glabbeke ("Le Progrès")	Constantinopelstraat, 38
Ch. Van Huele ("L'Espérance")	Sas-Slijkens

Van de door de vragensteller opgegeven brouwerijen Cnudde-Demoor, en Asseloos vonden we geen spoor meer terug.

Maar heeft de vriend Verbanck al opgemerkt dat een huis in de Christinastraat, 86, en welke belegd is met glazende steentjes op_schriften draagt, die vermelden "Brouwershuis" en "Brouwerij Het Kruis". De architect was de befaamde bouwmeester uit de vorige eeuw :Ch.Pil. O.V.

SINTE-GODELIEVE

Door de Abdij S.Godelieve, Boeveriestraat, 45 Brugge, werd naar aanleiding van het 350-jarig bestaan van de Sinte-Godelieveabdij te Brugge een boek gepubliceerd met talrijke illustraties. De titel luidt "'t Clooster van Sinte-Godelieve eertijds buyten Ghistele nu binnen Brugge".

Het boek kan aan het adres van de Abdij tegen de prijs van 200 Fr besteld worden.

VRAAGWINKEL

Schilderen en Varen

Wie kan er ons het volledige liedje (of was het maar een refrein uit een pot-pourri), aangeven dat begon met :

"En ie was gelèerd in 't schilderen en in 't voaren".

Met wie zou dat verband gehouden hebben ? Geleerd zijn in het schilderen en in het varen is toch zeker niet alledaags geweest.

De melodie doe ons aan een oude ballade denken.

HAZEGRAS

In het Nederlandse maandblad "Avenue" liet de Vlaamse auteur Marnix Gijsen een novelle "Nostalgie naar het Hazegras van Oostende" verschijnen. Daarin vertelt hij zijn eerste verlof als kleine jongen te Oostende. Een paar passages weerhielden onze aandacht, waarin hij het heeft over een zogezegd spookhuis. Wij laten hierna een paar zinnen uit dat verhaal volgen :

"Zo liepen Theo en ik meestal op het Hazegras rond. Hij kende de wijk grondig en was mijn gids. Er waren houtstapels waar we allerlei kattenkwaad konden uitrichten en er was vooral, wat hij noemde, het Spookhuis. Wie daar binnenging, kwam nooit meer aan het licht. Het had een nobele inrijpoort die doorgang verleende tot een brede corridor, die zeer somber was. Aan de voet van de statige trap stond een levensgroot beeld : een solide vrouwenfiguur torste in de geheven rechterhand een elektrische roodgekleurde toorts. Het was een onheilspellend gezicht. Theo deed me begrijpen dat die vrouw levend was, geen bronzen beeld en dat, indien we ons een paar meters verder in de gang zouden wagen, zij ons bij de lurven zou hebben gegrepen en ons geluidloos zou hebben vermoord. We konden echter geen dag weerstaan aan de bekoring en hebben herhaaldelijk ons leven gewaagd."

Na deze passage van vóór de eerste Wereldoorlog, vertelt hij ook nog op het einde van zijn zeer pittig verhaal :

"Theo heb ik nooit meer teruggezien en het duurde wel veertig jaar voor ik het Hazegras terugvond.
.....Aan de kant van het pleintje waar vroeger enige burgershuizen stonden, verhief zich een modernistisch kantoorgebouw in felle kleuren. Alleen het spookhuis bestond nog en de levensgevaarlijke bronzen dame torste nog altijd haar rode toorts in de donkere corridor, zoals ik, nog na vijftig jaren, mijn herinneringen en mijn heimwee naar mijn jeugd droeg ...".

Daar we echt benieuwd waren welk huis dat levensgroot bronzen damesbeeld met een rode toorts verborg, hebben we naar Marnix Gijsen geschreven, om hem de vraag te stellen. Hij bezorgde ons spoedig een antwoord.

In de brief stak een plannetje bij dewelke hij het Spookhuis in een zijstraat van het Oud-Station aanduidde. Tevens deelde hij mede dat zijn jeugdviend Corthout heette. Theo had nog een broer François en hun vader was loods.

In een aanvullend briefje liet Marnix Gijsen ons nog weten dat een Oostendenaar, geboren op het Hazegras, hem gezegd had dat het huis met de dreigende dame waarschijnlijk dit van een brouwer was. Persoonlijk hebben we al verschillende gebouwen van het Hazegras naderbij gaan bekijken en tevens aan verschillende mensen gevraagd of ze dat huis met het bronzen beeld kenden en of het heden nog bestaat. Tot op heden heeft er ons nog niemand kunnen helpen. Wellicht kan een van onze Plate-leden dit kleine litterair raadsel voor ons helpen oplossen.

.../...

MOLENECHO'S

Door onze Stadsgenoot Leo Smet, Petunialaan, 1, Oostende, wordt maandelijks een gestencild Mededelingsblad voor de Molenvrienden : "Molenecho's" uitgegeven.

Het ligt vooral in zijn bedoeling om alle molenliefhebbers van zoveel mogelijk nieuwtjes in kennis te brengen, zoals het klasseren, herstellen, overbrengen, verkopen, e.d. van de wind- en watermolens. Zojuist is nr. 5 van de pers gekomen.

Deze uitgave kan bekomen worden mits betaling van abonnementsbijdrage van 40 Fr te storten op P.C. nr. 4707.43 van Leo Smet, Oostende.

VAN VLASKUTSER TOT FRANSCHMAN

Van de hand van Luc Schepens verscheen in de reeks "Westvlaams Economisch Studiebureau" een belangrijk werk over de sociopolitieke geschiedenis van de plattelandsbevolking in de 19e eeuw, onder de titel "Van vlaskutser tot Franschman". In dit werk lezen we ook hoe de eerste kolonisatieplannen van het jonge België tussen 1830 en 1900 tot stand kwamen.

Dit wetenschappelijk, rijk gedocumenteerd werk, kost 350 Fr en is te verkrijgen bij het W.E.S., Baron Ruzettelaan, 33 - 8320 Brugge.

LOMBARDSIJDE - OOSTENDE

In het nr. 1-2 van "Biekorf", jaargang 1973 verscheen een interessante bijdrage over "Kinderspelen, zegswijzen en aftelrijmpjes te Lombardsijde". De schrijver van deze bijdrage is Jacques Beun.

Bij zijn inleiding schrijft hij dat het "Oostends Woordenboek" van R. Desnerck, uitgegroeid tot een standaardwerk, ook tal van liederen, aftelrijmpjes, schootrijmpjes, zegswijzen en volksspreuken omvat, maar dat het niet kan ontkend worden dat ook een stadcentrum als Oostende, op dat gebied minder "rijker" is dan bijv. het landelijke Lombardsijde.

Met deze bewering kunnen we de folklorist Jacques Beun niet goed volgen. Voor zover wij weten lag het niet in Desnerck's bedoeling om alle kinderliedjes in zijn werk op te nemen. De korte teksten die opgenomen werden dienden maar tot voorbeeld van een Oostends woord of uitdrukking aanzien te worden.

In dat verband had Jacques Beun eerder de "Oude Oostendse kinderrijmpjes en volksliedjes" van Ary Sleeks dienen te raadplegen.

En dat bondig werkje, resultaat van een door Sleeks gehouden voordracht, heeft ook niet de pretentie volledig te zijn.

In ieder geval zijn alle touwspringliedjes en de aftelrijmpjes die in "Biekorf" opgegeven worden ook te Oostende bekend.

.../...

(liedjes van vroeger uit de verzameling van Jef Klausling)

DE MODE

Beziet de mode in onze streken
Dat is belachelijk al om te zien.
Wat dat het vrouwvolk komt uit te steken
Ja van haar hoofd tot aan haar knien
En op hun botjes dragen ze knopjes
Waarbij een mutsken hoog opgezet
En ook de lintjes zwaaien op hun kopke | 2 x
Voilà koket ! |

Eertijds droegen ze van die mouwen
Waar somtijds zeven ellen goed in zat
Maar als gij ze nu moet aanschouwen
Ze zijn niet wijder als een pepervat
En weinig denken zij om iets te sparen
Daarbij en zien zij ook naar geen blanket
En zo en mijden zij dan geen gevaren | 2 x
Voilà koket ! |

En een ceinture al rond haar leden
Met een fraai gespken daar boven op
En een weinig dan naar beneden
Vindt men niet anders als strop op strop
En hare rokjes zijn opgetrokken
't Is om te tonen hare voetjes net
En meest en blijft er soms nog niet bedoken | 2 x
Voilà koket ! |

Hare schoentjes ze zijn van laken
Met een zwart lintje al om haar been
En om ze niet vuil te maken
Lopen zij zachtjes al op haar teen.
En ook zij dragen schone witte kragen
Ja van boven zijn zij meer dan net
Maar ook van onder zijn zij te beklagen | 2 x
Voilà koket ! |

Ziet ze daar stappen op hoge hieltjes
Al maakt dat somtijds hun beentjes krom
Zelfs in Parijs rijden zij op wieltjes
Maar dat en vind ik toch ja veel te dom
'k Zag er laatst ene met haar zoontje
Zij had het manneke op haar poef gezet
En op haar arm droeg ze een zwart hondje | 2 x
Voilà koket ! |

Maar als die juffers komen te trouwen
Zitten zij seffens al in den hoek
En de jongman moet het berouwen
Ge ziet het aan zijn gescheurde broek
Stoppen of naaien, kan haar niet paaien
Haar rokskens zijn nu gescheurd en vet
Men ziet de lintjes al zo niet meer zwaaien | 2 x
Voilà koket ! |

.../...

Sa jonge dochters, 'k en kan niet zwijgen
Over al uwe zotte dracht
't Is om de jongmans in 't net te krijgen
Dat gij dat alles hebt uitgedacht
Maar meteen vindt gij U wel bedrogen
Want de jongman die heeft het wel belet
En dan is al uw geluk vervlogen | 2 x
Voilà koket ! |

Een liedje van rond de jaren 1880, in pure kabaretstijl.
Tamelijk goed gekend geweest in onze gewesten, want ik
vond de tekst terug in schrijfboekjes van Oostende tot
Nieuwpoort.

De betoverde kreefteput of de laatste tover-
heks van Oostende

Er was eens in het begin van de eeuw in Oostende een vrouw die doorging voor een toverheks, niemand wist waar ze woonde en niemand wist haar juiste naam. Steeds was ze in het zwart gekleed en had een bleke pangel aan den arm. De straatjongens noemden haar "Madame Bleke Pot", omdat haar pangel erg versleten was. Ze zegde nooit veel, maar als ze kwaad was babbelde ze in haar eigen, en van dat hadden de mensen schrik, omdat ze dachten dat ze een noodlot over hen zou werpen. Op zekeren dag kwam ze in de Oesterput in de Langestraat 91 vragen om wat afval van kreeftenpoten te hebben. Op bepaalde momenten kookte men kreeften die niet lang meer gingen leven en er bleven altijd nog wat nijpers of poten in de grote ketel. Mijn Vader zegde aan de meestergast om haar wat afval te geven. Ze dankte mijn Vader, en ze zegde daarbij : "Als U de kreefteput zult uitspoelen (wat alle maanden gedaan werd) zult U altijd U beloning krijgen. En inderdaad van toen af, als de kreefteput geledigd werd, war er altijd paling in te vinden. En nochtans kwam het zeewater met een grote zuigpomp rechtstreeks uit zee. Als het hoogwater was pompte men langs een grote ijzeren buis doorheen de dijk het zeewater in de put, dit zowel voor de oesters of voor de kreeften. In de oesterput was er maar 30 cm. water terwijl er in de kreefteput altijd 1m80 in een bak van 15m op 10 m. water stond. En niemand heeft ooit geweten hoe die palingen daar terecht kwamen. Dokter Verhaeghe is zelfs persoonlijk komen zien. Mijn Vader was met hem bevriend en had hem dat verteld, doch hij verstond er zich ook niet aan.

En dat is echt gebeurd.

Fernand Mestdagh.

Ergens heb ik eens gehoord dat men in bijna geen enkel dialect zoveel verkleinwoorden gebruikt als in 't plat Oostends.

Brugge schijnt ook wel veel woorden te verkleinen, maar of het even veel is als te Oostende, daar kunnen de Bruggelingen beter zelf over oordelen.

In ieder geval voor het minst dat de Oostendenaar wat nadruk op iets wil leggen, verkleint hij het woord zelf.

Zo zegt iemand dat hij een "huuzetje" gekocht heeft.

En dan denkt ge onwillekeurig aan een heel klein huisje, maar neen, het is omdat hij het met veel genoeg kocht dat hij zich zo uitdrukt. Het is immers een huis met twee verdiepingen en een garage.

Hetzelfde gebeurt met al de voertuigen. Vroeger nam men het "tramtje" naar het Sas, de Opex of de Vismijn. Men kocht een nieuw "velootje" en dan moest je niet denken aan een minifiets, maar wel aan een normale gewone fiets, waar de eigenaar echter zeer gelukkig mee was. Nu zijn er die een "autootje" gekocht hebben en als je de prijs ervan bekijkt, dan stel je vast dat het niet meer tussen de kleine wagens voorkomt. De eigenaar zal met genoeg spreken over zijn "karretje".

Eigenlijk begint het al met de opvoeding van het kind, dat men met veel "je", "sje" en "tje" spreekt. Om het kind vertrouwd te maken met de schoolgedachte zegt men: "en al gauw mag je naar 't schooltje".

De ouders hebben in hun vrijagetijd natuurlijk de klassieke troetelnaampjes voor elkaar gebruikt: "schatje", "schietje", "moksje", "kootje", "pietekootje", en zo maar verder. Met "ventje", "wuvetje", "siesje" kunnen ze ook nog in het leven verder mekaar betitelen.

Heb je al eens vrouwen over hun kleren horen spreken? Dan zijn de "rokjes", "de bloesjes", de "kleedjes", de "vestjes", de "pulltjes" en de "kostuumtjes" niet uit de lucht.

Als een vrouw boodschappen doet, dan bestelt ze een "kiloetje" boter, -patatten of -vis, precies of er grote en kleine kilo's zijn. En als dat zo is, dan bedoelt zij zeker met "kiloetje" een grote kilo.

't Is soms ook plezierig te horen hoe men over het eten spreekt. Men koopt een "menagiebroodje". Men zal zondag een "keuntje" of een "kiekje" eten. Met een "tartje" bedoelt men geen "pateetje", maar wel een normale taart. Tegen de kinderen zegt men ook dat vader gaan werken is voor "stuutjes". Aan de bezoekers vraagt men of ze een "pintje", een "aperitiefje", een "wijntje" of een "tasje" koffie willen hebben.

Wanneer de jongelui eens de bloemetjes gaan buiten zetten, spreekt men van een "steptje in de weireld zetten" of ook nog kortweg van een "sortietje" doen. En dan zullen ze ook een "dansje" doen en misschien een "stukje" gaan eten.

Als men een "luchtje" schept, kan men dit doen door een "stratje" of een "blokje" om te lopen. Ieder straat van Oostende heeft verschillende "hoeksjes". Men spreekt immers van de winkel op het hoeksje, hij staat op het "hoeksje" en loopt eens 'n keer vlug achter 't "hoeksje".

Bij de opening van een nieuw volkscafé wordt er aan de aanwezigen een "smakje" aangeboden. Wanneer men ergens iets zeer bijzonders te eten heeft gekregen, dan vertelt men nadien met glinsterende ogen "En 't was van lek me liptjes".

Bij de visserij spreekt men nog van "bootje-sjouwers", van "male-gastjes" en wanneer ze met hun schip langs de kaai zullen aanleggen roepen ze "smijt eens een endje".

Iemand die een "visje" gaan halen is naar de vismijn komt daarom niet thuis met één enkele vis, maar soms met een paar kílogram. Het is altijd hetzelfde, men wil zijn sympathie voor de zaak of het voorwerp op die manier nader betuigen.

Op sportgebied gaat het ook zo, Al van in het begin spreken de oude Oostendenaars van "'t Vegeetje".

En als men daar een nieuw "spelertje" heeft aangeworven, dan is dat zeker geen klein manneke. Hij kan bij de twee meter groot zijn, doch algemeen in de gunst van het publiek staan. Wanneer de voetbalploegen winnen dan zingen de supporters van "en m'hèn de puntjes mee". Bij de resultaten zegt men ook dat ze een "drawntje" speelden. Zo hoort men 's zondags wel eens "'t Was ééntj'-ééntje".

Met het cijferen gaat het ook zo. Men zegt een "ééntje", een "tweetje" en een "drietje".

De liefhebbers van paardensport spreken over de "pèrretjes" en alle koetsiers hebben een "pèrretje" voor hun koets. Het zijn gewone paarden, en zeker geen pony's.

Als men U vraagt "Hèb je nog een pleksje" verwacht men van u dat ge een normale plaats geeft. Een schoon "pleksje" in de zaal of op het strand. Voor ontspanning kan men naar het "cinematje" gaan, een "partietje" kaarten (ook een "kartje" leggen) of een "biljartje" gaan spelen.

Met geld spreekt men niet enkel van "frankjes", maar ook van "brief-tjes", zowel van 20, 100 of 5000 frank.

Als u ergens hoort dat zijn "brandje" hem vergezelde, dan weet u meteen dat hij een gelegheidslief of een intieme vriendin heeft.

Vroeger was het willicht nog meer de gewoonte om met "tje" te spreken, want ook plaatsen werden zo aangeduid, zoals het "Laiterietje" in het "Bosje". En u moet maar denken aan "totje", dat wil zeggen een kus, een gedroogde vis en een kleine botsing. Kon het beter uitgedrukt worden ?

Oostendenaars die sinds een tijd Oostende verlaten hebben, voelen zich altijd zeer gelukkig wanneer ze terug aan "'t zèetje" zijn. In dat éne woord ligt immers gans hun Oostende, waar ze hun "hertje" kunnen ophalen en terug van "Oetje Maatje" kunnen spreken.

(uit : "Langs 't hard zand" van Omer VILAIN)

FASELEN

Verleden jaar vroeg een lid wat het woord "Faselen" was, die Ed. Van Alderweireldt in een brief vermeld had. Wij antwoordden toen dat dit zeer lange stukken brandhout waren. Deze bepaling was juist, maar er is ook een tweede. Waar briefsteller ons sprak van "Cornee die faselen en teer verkocht", bedoelde hij met faselen, de lange stokken, waaraan men teerborstels vestigd. Wanneer een schip op het droge ligt, wordt het geteerd en daartoe heeft men lange teerborstels nodig. Deze breken echter gemakkelijk door het harde wrijven en de weerstand van de teer op het oneffen kielhout. Dus teer en faselen werden naar de

OOSTENDSE MINI-QUIZ

Kent gij Oostende ?

- 1) Weet U ergens te Oostende nog oude gaslantaarns hangen ?
- 2) Zijn er in het Leopoldpark wegdekkingen, welke uit kasseien bestaan ?
- 3) Staat er een zin op het halfverheven beeldhouwwerk, op de zijkant van het monument van Leopold I (zijde Rogierlaan) ?
(zie antwoorden op laatste bladzijde)

LANGS 'T HARD ZAND

Ik heb het genoeg aan de leden van "De Plate" mede te delen dat nog deze maand het boek "Langs 't hard zand", geschreven door onze Onder-Hoofdman Omer Vilain, van de pers komt. Dit boek dat niet minder dan 41 kleine histories over Oostende vertelt mag zeker bij geen enkel lid ontbreken. Deze kleine histories verschenen geregeld in het "Vlaams Weekblad" en kenden een zo groot succes dat, gezien de grote verscheidenheid van hun inhoud, vele vrienden vroegen of Omer Vilain zijn rubriekjes "Langs 't hard zand" niet gebundeld wilde uitgeven. Ook "De Plate" heeft daar op aangedrongen, zodat dit werk thans onder de auspiciën van "De Plate" verschijnt.

Wie de inhoudstafel overloopt zal zeker gans oud Oostende in zijn herinnering zien voorbijtrekken.

We lezen er in over volksfiguren, zoals "Zotten April" en "Col en Manchette", over wijken en straten, zoals "Het Hazegras", "De Kapellestraat", "De Paulusstraat", "De Grote Markt" of over het seizoenleven in "Het seizoen begint", " 't Strange", "De Paardenkoers", "Renbaan-folklore", en nog zoveel andere zaken, te veel om te vermelden.

Het boek kost 195 Fr en kan besteld worden mits storting van dit bedrag op Postrekening nr. 1085371-38 van O. Vilain, Rogierlaan, 38 - 8400 Oostende.

Het is een mooi cadeautje voor Kerst- en Nieuwjaar en het zal zeker welgekomen zijn bij vrienden of familie die in het binnen- of buitenland wonen, en die Oostende in hun hart blijven dragen.

DE HOOFDMAN.

Lidgelden

Het lidgeld voor het jaar 1973/1974 mag vanaf heden gestort worden op :

PCR nr. 534334 van An-Hyp

met vermelding : voor rekening nr. 750-9109554-54 van "De Plate" (Oostende)

of

PCR nr. 3845 van Bank van Brussel

met vermelding : voor rekening nr. 384.0051822.11 van "De Plate" (Oostende)

Gewoon lid : Fr 100.-

Steunend lid : Fr 300.-

Ere-leden : Fr 500.-

FONOPLATEN

Er roert weer wat. Na het succes dat de speelplaat "Hier spreekt men Oostends kende", heeft hetzelfde team besloten een nieuwe langspeelplaat tegen eind december te laten persen. De titel zal luiden : "Hier spreekt men Oostends : versche ploaten !". In november komt inmiddels een singel uit getiteld : "Bie uus an 't zèètje", met op de keerzijde "Zeg niet tot ziens".

OOSTENDSE REVUE

Na de vijf gelukke Oostendse revue's hebben de Oostendse folkloremaatschappijen onder leiding van Herman Moerman en Gerard Dangreaux een zesde Oostendse revue op touw gezet. De vorige revue's waren "Wad hemme nu ?", "Mo gie nie", "Je ku't er in", "Je't zitten" en "Ewè da'k zeggen", terwijl het nu de typische Oostendse uitroep wordt "OETJE MAATJE"

Aan de revue werken zo wat 150 Oostendenaars mede, die onder de leiding van het kwartet Moerman, Dangreaux, Rabau en Rose d'Ivry de Oostendenaars een paar leutige en ontspannende uurtjes weten te bezorgen.

Er zijn vijf uitvoeringen in het Kursaal : zaterdag 10 november te 15 en te 20 u., maandag 12 november te 20 u., vrijdag 16 november te 20 u. en zaterdag 17 november te 20 u. (De namiddagvertoning van zaterdag 10 november is alleen toegankelijk voor personen van de derde leeftijd.

IN OKTOBER

In oktober was het juist

- 10 jaar geleden dat Kunstschilder Emile BULCKE, die aan "De Plate" een zeer belangrijke schenking deed, te Schaarbeek overleed.
- 85 jaar geleden dat Ary Sleeks, mede-stichter van de Heemkundige Kring "De Plate", geboren werd. Hij overleed in januari 1966.

ANTWOORDEN OP MINI-QUIZ

- 1) Ja. Er hangen nog sierlijke gaslantaarns aan het monument van August Beernaert op het Marie-Joséplein. Ze zijn weliswaar niet meer in gebruik.
- 2) Ja. De plaveiing van de twee brugjes in het Leopoldpark bestaat uit kasseien.
- 3) Boven het Brabants ros, waarop een jong figuurtje zit, dat de intrede van België in het Concert der Natiën voorstelt, kan men lezen : "In 't jaar dertig".

Stadsbibliothekaris OMER VILAIN vertelt over Oostende

Langs 't hard zand

Omer Vilain, een van de kopstukken van de Oostendse Heemkundige Kring «De Plate», bijzonder verdienstelijk bibliothekaris van de stad Oostende en in die functie bijzonder gewaardeerd uitbouwer van de afdelingen «Hotelwezen», «Zeevaart» en «Oostendiana», schrijft sinds lang in «Het Vlaams Weekblad» een wekelijks stukje proza dat onder de benaming «Langs 't hart zand» peilt naar de geschiedenis van Oostende en telkens enkele boeiende wetenswaardigheden bevat. Zo iets kan alleen een man verzamelen die enerzijds bestendig in contact blijft met de authentieke Oostendenaars en anderzijds de gewoonte huldigt in de archieven te gaan snuisteren of oude kranten en tijdschriften open te slaan wanneer een bepaalde brok Oostendse folklore, geschiedenis, plaatsnaamkunde of de herinnering aan een Oostends figuur in zijn geest komt binnengewaaid.

Die wekelijkse stukken worden thans in een eerste bundel van ongeveer 160 bladzijden verzameld en uitgegeven onder eigen beheer. Hoewel zij vaak werden geschreven naar aanleiding van een of andere verjaardag of onder invloed van een aan de tijd gebonden ervaring als het verschijnen van een woordenboek over Oostende, Sint-Maarten, de winter, het seizoen, de paardekoersen, het nieuwe jaar, carnaval, toch wordt in ruime mate het enge tijds kader overschreden omdat wat geschreven staat het volgende jaar en nog vele jaren daarop aktueel en boeiend zal blijven.

Er is reeds heel wat over Oostende geschreven en op dat gebied heeft Omer Vilain illustere voorgangers gehad zoals bijvoorbeeld Ary Sleeks en Karel Jonckheere met zijn «Oostende verteld» en toch brengt hij iets nieuws. Wat hij schrijft is niet in de eerste plaats voor de intellectuele enkeling

bedoeld maar het zal beslist iedere Oostendenaar boeien, welke ook zijn afkomst en zijn sociale situatie mag zijn en naast die gelukkige inboorling van een merkwaardige stad zal het ook de vele inwijkelingen aanspreken die zich hier hebben gevestigd en er niet meer weg willen.

Wat Karel Jonckheere literair heeft vertaald, vertelt Omer Vilain nu in de taal van de eenvoud met een tikje volkse emotie, met de liriek van het weemoedige oprakelen van jeugdherinneringen en met wat pijn aan het hart om zoveel vervlogen schoonheid. Het lijdt geen twijfel dat dit werkje, een eerste in een lange rij wellicht, want zijn «hard zand»-stukjes verschijnen nog steeds, bij velen in het onmiddellijk bereik zal blijven liggen, want eens gelezen blijft het verlangen bestaan om nog eens in het hard zand van het verleden te gaan graven.

Hugo Brutin

INHOUD

Voorwoord door Achille Van Acker — Inleiding — Een Oostends woordenboek — 't Is weer fore! — Oude reclames in de krant — Spiritisme — Kerkhofstrubbelingen — Sint-Maarten — Oude dingen — Broodvinters — Over West-Vlaamse sjouwers en pendelaars — Toen het nog echt winter was — Van 't oude in 't nieuwe jaar — Straatnamen — De Bier-Coo — Ostende oender wouter — 't Hazegras — Col en Manchette — Karnaval — De Conscience-school — Kavalkade — Het Kroegske van Houwen

— De Kapellestraat — Zotten April — Over visaanvoer en rekords — Twee blinden — Over munten en penningen — 't Seizoen begint — Daan Boens 80 — De Paulusstraat — 't Strange — Ronde van Frankrijk — De moord in de duinen — De Zwaluwenstraat — De Paardekoers — Renbaan-folklore — Oostende bij nacht — Het Kapelletje van Bredene — «Tje» — Drie vergeten feiten — Cinéma Pathé — De Grote Markt.

TEKEN ONMIDDELIJK IN !

door storting van 195 fr. op de postrekening nr. 1 0853 71 van Omer Vilain, Rogierlaan 38, 8400 Oostende. - De leden van «De Plate», die vóór 12 november aldus intekenen zullen uitgenodigd worden op de receptie waarop het boek speciaal zal voorgesteld worden en dan ook een persoonlijk genaamtekend exemplaar overhandigd krijgen op de dag zelf dat het boek verschijnt.